

Läsnyckel

Vem bryr sig?

Camilla Jönsson

Isak har precis flyttat och börjar i en ny skola. Granntjejen Tova visar sig gå i samma klass som den Isak ska börja i. I den nya skolan märker Isak hur ett gäng tillåts bestämma och trakassera andra elever, bland annat Tova.

Innan du läser

Beskriv omslaget. Vad tror du boken handlar om? Vem är personen på bilden, varför står den bortvänd? Hur tolkar du bokens titel? Vilka tankar eller känslor förmedlar titel och omslag tycker du?

Läs baksidestexten. På vilket sätt tror du Isak kan stå upp för Tova?

Fundera över vilket pris man kan få betala för att stå upp för någon annan, men också vilket pris får man betala för att INTE ställa upp för någon annan.

Efter läsningen

Vad tyckte du boken handlade om? Stämde det med vad du trodde boken skulle handla om?

Välj ut tre nyckelord som du tycker sammanfattar boken (inte vad du tyckte om boken).

Fanns det något som du tyckte var bra eller något du tyckte var mindre bra med boken?

Tycker du att händelseförloppet är trovärdigt? Finns det något du hade velat ändra på?

*

Mobbning

Vad är mobbning egentligen? Måste man vara våldsam, som Sigge, för att det ska vara

mobbning eller räcker det med att kalla någon för öknamn eller att bara ignorera någon?

Hur ofta tycker du det behöver förekomma för att det ska klassas som mobbning och är

man lika mycket mobbare om man står vid sidan av och inte ingriper? På vilka platser kan

mobbning ske? Försök, genom att diskutera utifrån era egna uppfattningar och tankar, att definiera begreppet mobbning.

I texten löses situationen genom att en elev och en lärare agerar. Diskutera bokens lösning

och jämför med verkligheten. Vad bör den som är mobbad göra? Vad ska hända med

mobbare? Vad kan man kräva av den som vare sig är mobbare eller mobbad? Vad tycker ni

vuxna kan/bör göra? Föräldrar? Lärare? Rektor? Om ni skulle skriva ett handlingsprogram mot mobbning, hur skulle det se ut?

På den här hemsidan hittar du mycket information kring mobbning <http://www.umo.se/Vald--krankningar/Mobbning> och här kan du klicka dig igenom berättelsen "Greyface" för att lära dig mer: <http://www.brottsrummet.se/sv/158>

*

Hierarkier

I texten skildras en ganska tydlig maktstruktur inom klassen där Sigge hamnar överst i hierarkin och Tova längst ner. Maktstrukturer finns i nästan alla mänskliga sammanhang – bland annat på arbetsplatser och i skolvärlden. Hierarkier behöver inte nödvändigtvis betyda att någon blir mobbad eller utsatt, de förekommer bland annat inom arbetslivet (arbetstagare och arbetsgivare) eller skolan (lärare och elev). Vissa strukturer kan dock bli direkt skadliga som exempelvis Siggés självutnämnda ledarroll.

Det finns ett flertal exempel på så kallade "härskartekniker" som visar hur någon medvetet eller omedvetet försöker få makt över andra. Genom begreppet "härskarteknik" försöker man visa hur någon medvetet eller omedvetet försöker få makt över andra. Några exempel är:

Osynliggörande: Att börja småprata eller göra något annat när någon pratar, att inte lyssna på en persons åsikter eller ge uppmärksamhet åt deras idéer t ex.

Förlöjligande: Att skratta åt någons förslag eller idéer, att inte lyssna på vad de har att säga utan istället kommentera och göra sig lustig över dialekt, kläder eller annat. En variant är objektifiering när man kommenterar en kvinnas utseende istället för vad hon gör eller säger.

Dubbelbestraffning: När du kritiseras hur du än gör (pratar för mycket, pratar för lite t ex), går inte att vara till lags.

Påförande av skam och skuld: När du känner skam över något du inte är ansvarig för. Om någon t ex utsätter dig för en kränkande handling, och du skäms över att ha blivit utsatt fastän det borde vara den som gjort det som skäms.

Finns det några speciella härskartekniker du tycker Sigge använder sig av? Du kan utgå från exemplen ovan men diskutera gärna andra maktmedel du tycker han använder sig av. Fortsätt gärna diskutera olika typer av maktstrukturer exempelvis i skolan eller i samhället och vilka olika för- eller nackdelar de kan ha. Behövs maktstrukturer? Hur är en "god" ledare?

*

I texten får vi möta personerna under en begränsad period och får bara glimtar ur deras liv. Välj ut någon av personerna och fundera mer över vilka de är. Skriv en kort berättelse om

deras vardag. Vem är exempelvis Sigge på fritiden? Har han något husdjur, ett syskon eller någon som han håller av lite extra mycket? Sportar han, har han ett favoritband? Finns det någon särskild anledning till att han betar sig illa mot sina skolkamrater?

Vad gör Isak när han är hemma hos sin mamma? Vad tycker hon om att han bor hos sin pappa? Vad hade Isak för kompisar på sin gamla skola?

Vilka frågor ställer Tovas mamma om skolan och kompisar till Tova? Var är Tovas pappa?

Vad är det som gör att hon ändå är så stark? Vad tänker hon innan hon går till skolan om morgnarna? Vad tänker hon om klasskompisarna?

Leta efter ledtrådar i texten som hjälper dig att bygga ut deras personligheter.

Vilka är de här personerna om 10 år? Välj någon av dem och skriv om en dag i deras liv 10 år senare. Vad har det blivit av dem? Vad drömmer de om?

*

Kärlek

Vad får Isak att bli kär i Tova? När fattar Tova att hon är kär i Isak? Vad är det som får Tova att bli kär i Isak tror du? Är det rätt av Tova att ställa krav på Isak att han ska ställa upp för henne i skolan? Tova skriver ju mycket – vad tror du hon skriver om Isak?

Prova berätta kapitlet "Oväntad hjälp" i några serierutor istället.

Hegas arbetsmaterial kallar vi Läsnycklar – med fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt och på olika plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren, språket eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Välj ut frågor och uppgifter utefter vad som passar din klass/barngrupp. Jobbar du med yngre barn får förstås skriv-uppgifter förvandlas till något annat. Uppgifterna kan användas individuellt eller gemensamt i t ex boksamtal. Antingen jobbar ni med dem under läsningens gång, eller efteråt. Svaren på de flesta frågorna finns i texten – det finns inget facit i den här Läsnyckeln.

Mycket läsnöje!